

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 37. szám
1990. február 13., kedd

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

Nehézbombázók nélküli ország

Munkásörök régi ruháikban — A Traktor utcába nem traktorral járnak... — Kelet-európai intim

A volt honvédelmi miniszter, bizony — amidőn valamely oknál fogva szörnyű haragra gyűladott —, megpofozta segédtsíztjét, ám ez csak amolyan makarenskói pofonnak minősült, hiszen maga a segédtsízt — azóta attasé — ismerte el ennek pozitív pedagógiai hatását azzal, hogy azóta is minden évben felkösönti „mesterét” születése napján.

Volt munkásörvezetők ellen indított vizsgálatot az ügyészség; bár nem illik prejudikálni, mégis: nem zörög a haraszt, tartja a régi mondás. Talán megnyugtató sokak számára, hogy a munkásörök továbbra is használhatják egyenruháikat, amennyiben azokat megfosztják a sallangoktól (rend- és rangjelektől). Nem tudhatni, mekkora erre a volt munkásörökben az igény, bár tény, hogy a fizikai munkát végzők nagy előszeretettel használják mind a mai napig a nehezen elnyúlható, a „seregben” használatos — annak idején vásárolt, vagy „lehátekázott” — zöld gyakorlonadrágokat, s -zubonyokat.

A „Czinege-gate” és a „munkásör-gate” ügyekről lapunk második oldalán olvashatnak bővebben, az ötödiken pedig... nos, ott egy új budapesti szolgáltatásról.

Sandi István

In memoriam Szegedi Egyetem

Az idén huszonnyolcadik évfolyamába lépett Szegedi Egyetem című újság — reméljük, használhatjuk még e szót — életében újabb, valószínűleg nehezen kiheverhető, meglehet, sorsát végleg megpecsételő esemény történt: tegnap jelent meg hetilapként utoljára. E tény közvetlen oka a teljes anyagi ellehetlenülés; a továbbiakról Sulyok Erzsébet cikkéből értesülhetnek, amely lapunk ötödik oldalán található. A valódi piaci igényeket és a gazdasági megfontolások túlzott szerepét ismerve is, sokunkat érzelmileg érintett a hír: hiszen lapunk számos munkatársa pályája jelentős részét az egyetemi újságnál töltötte...

Bulgária

A cár is csak ember

A Spanyolországban élő volt bolgár cár első ízben jelent meg vasárnap a bolgár televízió képernyőjén. A legnézettebb adásban, a Vasárnapról vasárnapra című műsorban sugárzott 50 perces interjúban az 53 éves II. Simeon kifejtette, hogy bízik a mostani szófiai vezetés jó szándékában, és realizmusában. Úgy vélekedett, hogy a 13 évszázados történelemmel rendelkező ország meg fogja találni az öt megillető méltó helyet Európában és a világban. A demokratikus világ támogatni fogja, sőt már most is támogatja a Bulgáriában megkezdődött átalakítást és megújulást — mondotta az egykori bolgár uralkodó.

A Madridban rögzített interjúban, Simeon kijelentette, hogy egyszerű állampol-

gárként szeretne élni a teljesen demokratikus, többpártrendszerű bolgár társaságban. Az interjút készítő újságíró átadta Simeonnak a bolgár igazságügyi minisztérium dokumentumát, amelyből kitűnik, hogy az egykori cárt nem fosztották meg bolgár állampolgárságától. „Ez életemben az egyik legszebb ajándék” — jelentette ki az ex-cár az okmány átvételekor.

Simeon 1946-ban, kilencéves korában távozott hazájából, és most családjával együtt Madridban él. Az interjúban hangsúlyozta, hogy szerte Európában ki-váló üzleti és politikai kapcsolatokkal rendelkezik, és szívesen segítené országát a jelenlegi gazdasági válság és elszigeteltség leküzdésében.

Tadzsikisztán

„Preventív” rendkívüli állapot

Rendkívüli állapotot hirdettek ki hétfőn Tadzsikisztán fővárosában. A közép-ázsiai szovjet köztársaság legfelsőbb tanácsának elnöksége a dusanbei helyzet „rendkívüli kiéleződése, a közrend megsértése, tömeges rendbontásoktól és pogromoktól kísért szélsőséges

megnyilvánulások” miatt rendelte el a rendkívüli intézkedések alkalmazását. A tadzsik fővárosban este 22 órától reggel 6 óráig kijárási tilalmat léptettek életbe. A város katonai parancsges rendbontásoktól és pogromoktól kísért szélsőséges megnyilvánulások miatt rendelte el a rendkívüli intézkedések alkalmazását. A tadzsik fővárosban este 22 órától reggel 6 óráig kijárási tilalmat léptettek életbe. A város katonai parancsges rendbontásoktól és pogromoktól kísért szélsőséges

A Szovjetunióban egyidejűleg három szövetséges köztársaságban — Örményországban, Azerbajdzsánban, és most Tadzsikisztánban — van immár rendkívüli állapot. Bár a hivatalos bejelentés erről nem szól, nyilvánvaló, hogy Tadzsikisztánt is elérte a nemzetiségi konfliktusok hulláma, s ennek nyomán robbantak ki a rendbontások, pogromok.

Mongólia

Izmosodó ellenzék

Első ízben jelentek meg a mongol ellenzék vezetői a központi ellenőrzés alatt működő helyi televízió képernyőjén. Minderről a Reuter számolt be ulánbátori lakosokra hivatkozó jelentésében.

A Mongol Demokratikus Szövetség nevű csoport képviselői egy vasárnapi nagygyűlésen szólaltak fel, és engedményeket követeltek a kommunista vezetéstől: a televízió e megmozdulásról sugárzott részleteket. A demonstráció december óta az ötödik volt Ulánbátorban; az ellenzéki csoport egyik vezetője —, s a tévénezők ezt is

Tadzsikisztánban — a másik két köztársasággal ellentétben — nem Moszkvából rendelték el a rendkívüli állapotot. A helyi vezetés ezzel a lépéssel nyilván az előbb-utóbb várható központi döntést előzte meg. A szovjet központi sajtó a közelmúltban semmi olyanról nem számolt be, ami azt jelezte volna, hogy Tadzsikisztánban is kiéleződött a helyzet.

láthatták — a tömeg előtt azt követelte a kormánytól, hogy az adja meg a mozgásmozgást az ellenzéki párt hivatalos státusát. Követelte továbbá, hogy a hatóságok biztosítsanak helyszínt a demokratikus szövetség február 18-ra tervezett első kongresszusának, valamint telefonokkal és másolókkal felszerelt állandó irodákat kért. A központi televízió már többször is sugárzott részleteket az ellenzéki megmozdulásokról, de az ott elhangzott követelések eddig nem szerepelhettek az adásokban.

Kanada

Keleten és Nyugaton nyitott égbolt

A „Nyílt égboltnak”, a nyíltságnak elvét a nemzetközi kapcsolatokban terjeszték ki a Földre, a tengerekre és az űrre is — javasolta Eduard Sevardnadze szovjet külügyminiszter hétfőn, az ottawai konferencia megnyitóján. A kölcsönös katonai légi ellenőrző repülésekről kötendő egyezményről az első napokban külügyminiszteri szinten tárgyalnak a NATO- és VSZ-tagországai. A miniszter nem ismételte meg a korábbi szovjet javaslatot, hogy a két szövetség közös gépparkkal és szemmelnyitett hajtva végre az ellenőrző repüléseket, de kiharcolta, hogy a két szövetség közötti repüléseknek ki kell terjednie a résztvevő országok külföldi támaszpontjaira is. Ez a gyakorlatban a japáni, a Fülöp-szigeteki és a dél-koreai, amerikai támaszpontokra vonatkozik, amelyek ellenőrzése elől Washington elzárkózik.

Sevardnadze álláspontja szerint a „Nyílt égbolt” egyezményt úgy kell kialakítani, hogy kapcsolódhassanak ahhoz a jövőben kötendő, hasonló jellegű egyezmények. A VSZ-tagországainak az egyezmény kérdéseiben elfoglalt álláspontját a magyar külügyminiszter terjeszti majd elő — közölte. (Horn Gyula, mint a konferencia második szakaszának otthont adó ország képviselője, a miniszterek között utolsónak, kedden szólal fel). James Baker amerikai külügyminiszter azt hangoz-

tatta, a NATO célja a stabilizáló jellegű fegyverzetkorlátozási, bizalomépítő intézkedések mielőbbi megkötése, hogy azokat a lehető legnehezebb legyen semmissé tenni. A miniszter kitért a bécsi haderőcsökkentési tárgyalásokra is, amelyeket Sevardnadze nem említett. Közvetve elutasította Mihail Gorbacsovnak azt a javaslatát, hogy a két nagyhatalom egyenlő létszámú katonaságot tartsanak Európában. Baker kiharcolta, hogy a földrajzi helyzet szükségessé teszi a szovjet csapatok létszámánál 30 000-el több amerikai katona európai állomásozását. Bírálta, a bécsi szovjet álláspontot a repülőgépek számának csökkentése kérdésében is. Az eddigi szovjet ja-

(Folytatás a 2. oldalon.)

A választásokról — kisebbségi szemszögből

Mondják: semmiség, hogy az új választójogi törvény külön nem tér ki a kisebbségi helyzetű népcsoportokra, hiszen „ha valami, akkor a nemzetiségi politika jól ment az elmúlt negyven évben is.” Különbön is: semmiség, a „nagy egész”, a demokratikus átalakulás szempontjából, hogyan alakul néhány százezer ember érdekeinek képviselete. A magyarországi belső változások azonban különösen időszerűvé teszik, hogy a nemzetiségek szemszögéből vizsgáljuk meg, hogyan működik a mai új választójogi törvényünk. Egy gyakorló jogász és két kisebbségi vezető álláspontját kötöttük csokorba.

Szeged egyik választási bizottságának tagja, dr. Könczöl László kijelentette: „Korábban közjogi kérdések tekintették a népképviselőket. A monolitikus államrendszerek idején központilag ügyeltek arra, hogy a társadalom — kor, nem, vallás, nemzetiség stb. szerinti — megosztottságát tükrözze az Országgyűlés összetétele. A jelenlegi választójogi törvény e szempontot kétségtelenül nem tartalmazza. Elsősorban a demokratia, az alulról való építkezés kapott. Így a választás az, hogy például a nemzetiségek érdekei nem érvényesülhetnek megfelelően, holott — úgy gondolom — az egyéni képviselő-jelöltséghez szükséges 750 ajánló-cédulát a rátermett személynél — nemzetiségi hovatartozástól függetlenül — össze tudják szedni. Abban viszont nem vagyok biztos, hogy a nemzetiségeket az összetartja-e, hogy egy adott kisebbségi népcsoporthoz tartozónak vallják magukat. Szerintem gazdasági és politikai érdekeik alapján a többségi nemzethez hasonlóan megosztottak. S ezen érdekek képviselőjét ki kell tudniuk választani a különböző pártok jelöltjei közül. Csongrád megyében — 1988-as adat szerint — közel 7 ezer 500 cigány él. A „legnagyobb kisebbség” szószólójának, dr. Szirtesi Zoltánnak, a cigányok szegedi önkormányzata tanácsadójának véleménye szerint: — Az új választójogi törvény nem vette figyelembe azt a történelmi tényt, hogy Magyarország többnemzetiségű ország. Mi azt szeretnénk volna, hogy a cigányság — lakjék bárhol — országosan indított jelöltjeinkre szavazhasson. Egy-egy választási körzetben oly kevesen élünk, hogy szinte lehetetlen 750 ajánló-cédulát össze-

Újszászi Ilona

Beteg tárgyak gyógyítói

A budapesti Néprajzi Múzeum után a debreceni Déry Múzeum rendelkezik a legjelentősebb népművészeti gyűjteménnyel. A múzeum restaurátor műhelyében most kiegészítik, kijavítják a régi sérült kerámiákat.

